

Nämnden Svenska rum 30.10.2025 § 103

§ 103

Åtgärdsplan för att ingripa i mobbning, våld och trakasserier i småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och gymnasierna i Esbo

Beredning och upplysningar:
Kambouris Veera
Metsola Maija
Forsius Maria
Vataja Anita
Kaarnalehto Annika
Lakovaara Leena
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum antecknar för kännedom en åtgärdsplan för att ingripa i mobbning, våld och trakasserier i småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och gymnasierna i Esbo.

Behandling

Beslut

Nämnden Svenska rum
Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Nämnden för fostran och lärande behandlade 4.6.2025 ett svar som nämnden gett revisionsnämnden om ingripande i mobbning, våld och trakasserier ([Protokoll 4.6.2025/Paragraf 121 | Dynasty: Esbo stad](#)). Nämnden önskade i samband med behandlingen av ärendet en separat åtgärdsplan över åtgärder för ingripande i mobbning och våld. En sådan åtgärdsplan bereddes av varje resultatenhet inom Esbo stads sektor för fostran och lärande hösten 2025.

Gemensamma åtgärder

Sektorn för fostran och lärande satsar kontinuerligt på att förebygga mobbning, våld, diskriminering och trakasserier. I sektorn har det utarbetats anvisningar och planer som styr det förebyggande arbetet för både hela sektorn och för de separata utbildningarna. Den här planen beskriver praxis och modeller i de olika resultatenheterna.

Information, anvisningar, planer och material om att förebygga och ingripa mot mobbning, våld och trakasserier finns på Esbo stads webbplats ([Tillsammans mot mobbning](#)) och personalen kommer dessutom åt dem på intranätet.

I sektorn ordnar den gemensamma elevvården regelbundna Teams-kaffestunder för rektorerna i skolor och gymnasier samt för annan

personal som jobbar med temat. Dessa stunder koncentrerar sig på utbildning och omfattar varierande expertanföranden om olika ämnen. Den förra Teams-kaffestunden ordnades 25.9.2025 tillsammans med Stationens barn och handlade om ingripande i mobbning och våld samt om fortsatta åtgärder.

Till alla finska skolor skickades hösten 2025 affischer om tryggare rum. På dem finns en QR-kod som för direkt till den finska versionen av sidan Tillsammans mot mobbning. De svenska skolorna kommer senare att få motsvarande affischer på svenska.

Småbarnspedagogiken

I varje enhet inom finsk småbarnspedagogik i Esbo utarbetas en plan för barngruppen, som omfattar ett avsnitt om att stärka kamratrelationerna och en plan för att förebygga mobbning. Enligt detta avsnitt planerar, genomför och bedömer enhetens ledare tillsammans med personalen följande konkreta frågor:

- Hur satsar man på barnets första tid i småbarnspedagogik och på att hen hittar sin plats i gruppen?
- Hur stärker man i enheten/gruppen barnens sociala och emotionella färdigheter?
- Hur skapar man regler i gruppen tillsammans med barn och vårdnadshavare, som både hjälper att förebygga mobbning och ingripa om problem redan uppstått?
- Hur främjas barnens kamratrelationer?
- Hur jobbar en speciallärare inom småbarnspedagogik med mångsidig kompetens i grupperna kring dessa frågor?
- Hur ingriper man i akuta mobbningssituationer?

Enhetens plan för förebyggande av mobbning utarbetas alltid i början av verksamhetsåret och även här är samarbetet med vårdnadshavarna viktigt.

Elevvårdsarbetet riktas till grupperna för förskoleundervisning. Skolkuratoren hjälper barnen med gruppbildning och deltar i arbetet med att förebygga mobbning och behandla mobbningssituationer.

Allt fler socionomer inom småbarnspedagogik jobbar bland barnen tillsammans med lärare inom småbarnspedagogik och barnskötare. Till socionomens uppgifter hör planering, genomförande, utvärdering och utveckling av barngruppens socialisering och gemenskap.

Personalens kompetens stärks genom regelbunden fortbildning. Under de senaste åren har utbildningen koncentrerats på information om neuropsykiatriska utmaningar och dragen kring dem. Speciallärarna inom småbarnspedagogiken och en del av lärarna har utbildats till att coacha barn med neuropsykiatriska utmaningar (NepSy). För den övriga personalen har man erbjudit mindre omfattande MiniNePsy-utbildning. Dessutom har speciallärare inom finsk småbarnspedagogik utbildats till De otroliga åren-utbildare och utbildar regelbundet personal inom småbarnspedagogiken.

Med metoder och program för känslöhantering och växelverkan förebyggs mobbning, våld och trakasserier. Metoderna omfattar bland annat kamratmedlingen Miniverso, utbildningsprogrammet Askeleittain (Steg för steg), bokserien om Fanny, kamratklubben, växelverkanslek, Arvokas, bokserien Jukka Hukka och material från Mieli rf.

Varje enhet i den svenska småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen i Esbo utarbetar i början av verksamhetsåret en plan om förebyggande av och ingripande i mobbning. Barnen övar sig på sociala färdigheter, självreglering, känsloreglering och växelverkan i det dagliga livet.

Varje grupp inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen väljer en metod som stöder personalen i att målinriktat utveckla sina färdigheter. Exempel på material som används är Jag & Vi, Pikkuli, Kompisväskan, Se det goda, Start, Kompisböcker Stegen, Kaninböcker samt Folkhälsans och Mieli rf:s material.

Grupperna använder också som förebyggande metoder bland annat kompislotto (utlottning av vem man leker med), pedagogisk lek, lekar som stärker gruppen, bildstött kommunikation och lekstationer. Dessa metoder används både för förebyggande av mobbning och för att stärka kompisrelationerna. I många grupper utarbetar personalen trivselregler tillsammans med barnen.

Personalens kompetens stärks genom regelbunden fortbildning. Under det senaste året har man bland annat ordnat utbildning om neuropsykiatriska utmaningar (NepSy), positiv pedagogik och om ordnande av en inkluderande verksamhetskultur samt Mieli rf:s utbildning Frid och fred i djurskogen, som koncentrerar sig på känslohantering och kompisfärdigheter.

Grundläggande utbildning

I de finska och svenska skolorna jobbar man intensivt med att förebygga mobbning, trakasserier och våld inom ramen för gemensam elevvård. I skolorna finns tydliga strukturer och dokumenterade arbetsbeskrivningar för gemensam elevvård. Alla vuxna i skolan deltar i den gemensamma elevvården som en del av sitt arbete.

Alla skolor använder åtgärdsprogrammet Tillsammans som en stark gemenskap samt skolornas egna modeller och strukturer för att ingripa i mobbning, våld och trakasserier. En del av skolorna genomför något av de licensbelagda programmen för växelverkan, till exempel Friends ([Stationens barn - Friends](#)), KiVa Skola ([KiVa Skola – åtgärdsprogram mot mobbning](#)) och Haru ([skolnätverket Haru](#), svenska skolor). En del av den finska undervisningspersonalen har utbildat sig till handledare i kamratmedling eller restorativa medlare ([Verso-programmet](#)) som en del av den kompetensutveckling som arbetsgivaren erbjuder. Det är också möjligt att ordna Verso-utbildning för elever, som efter att de gått igenom utbildningen kan verka som medlare i en del mobbningsfall.

Rektorn leder gruppen för gemensam elevvård i sin skola. En sådan grupp sammanträder i alla stadens grundskolor minst en gång per månad. En definition av och anvisningar för gruppens uppgifter och sammansättning ingår i Esbo stads elevvårdsplan ([Elevvårdens tjänster | Esbo stad](#)). Gruppens uppgifter fokuserar på förebyggande och gemensamt arbete. Till gruppens verksamhet inbjuds både elever och vårdnadshavare samt de nätverk som behövs. Gruppens uppgift är också att med hjälp av kunskapsbaserad ledning leda den gemensamma elevvården, bland annat genom att dra nytta av skolornas enkäter om självutvärdering samt om hälsa och stämning i skolan och dessutom planera, utveckla och bedöma de åtgärder som behövs. Skolorna beskriver årligen i sina läsårsplaner sin modell för

ingripande i mobbning, trakasserier och våld samt bedömer hur de förverkligats, senast i samband med utvärderingen av läsåret.

Arbetet mot mobbning, trakasserier och våld utförs tillsammans med elever och skolpersonal. Elevvårdens personal deltar i mobbningsförebyggande arbete tillsammans med den övriga personalen i skolan.

I en del av de finska skolorna och i samtliga svenska skolor med årskurserna 7–9 (Mattlidens skola, Lagstads skola och Storängens skola) arbetar gemenskapshandledare, som jobbar med gemenskap, möjliggör delaktighet, lyssnar på eleverna och möter dem samt påverkar för sin del skolans välmåendearbete. Stadens svenska ungdomsledare besöker också regelbundet de svenska skolorna med årskurs 7–9 under rasterna. Inom finsk och svensk grundläggande utbildning finns också två gemenskapshandledare som verkar under skolan Keinumäen koulu, och som på begäran ger stöd åt alla skolor i staden och vid behov hjälper med utmanande situationer inom olika grupper.

I skolorna tas elevkårerna med i arbetet mot mobbning, trakasserier och våld både genom att höra hela elevkåren på många olika sätt och genom att utbilda elever som är intresserade av vänelevsverksamhet till vänelever enligt en modell som skapats av Mannerheims Barnskyddsförbund ([Mannerheims Barnskyddsförbund – Vänelever](#)). Skolornas ordningsregler utarbetas vanligtvis tillsammans av elever och personal. Ordningsreglerna godkänns av skolornas direktioner. Alla finska skolor med årskurs 7–9 har en gemensam modell för gruppbildning, som ska efterföljas i samtliga skolor. Dessutom har många skolor olika faddermodeller som ska stärka elevernas delaktighet och bland annat minska upplevelsorna av ensamhet.

Mångsidiga rastaktiviteter i skolorna stärker gemenskapen och kan, om de är lyckade, minska mobbningen. Alla elever i årskurs 7 deltar på hösten i en upplysningskonsert som ordnas av Helsingfors polismusikkår. I konserterna ingår, förutom musik, information om bland annat sexuella trakasserier, olika slags brott, rusmedel, mobbning och våld. Skolorna har ett gott samarbete med polisen i Västra Nyland, både förebyggande och i akuta situationer då det uppstått oro eller problem. För yngre elever ordnas bland annat Kutsu poliisi 112-konserter och i enstaka finska skolor konserter av Nallekopia.

Arbetet mot mobbning, trakasserier och våld är en del av varje lärares arbete. Kompetensen bland personalen i skolan utvecklas i varje skola enligt behov. Lärarna får vid behov till exempel MAPA-utbildning för svåra situationer, som bland annat ordnas av [yrkeshögskolan Laurea](#) och av HOPE-lärarna på skolan Kilon koulu (www.kilohyvinvointia.fi). Det finns också utbildning om neuropsykiatriska variationer, och sådan kommer att erbjudas resultatenheterna för finsk och svensk grundläggande utbildning.

I situationer då det förekommer mobbning, trakasserier eller våld bedömer skolans lärare och vid behov rektorn behovet av fostringssamtal och/eller kvarsittning, en eventuell skriftlig varning eller avstängning från skolan ([Disciplinära åtgärder och åtgärder för att trygga säkerheten i den grundläggande utbildningen | Utbildningsstyrelsen](#)), samt det samarbete som behövs med övriga myndigheter. Att förvägra en elev att delta i en skoldag används som skyddsåtgärd, inte som straff. Tjänsteinnehavare och skolans anställda är skyldiga att göra en barnskyddsanmälan eller brottsanmälan i allvarliga fall av mobbning, trakasserier och våld. Arbetet bland de vuxna i skolorna styrs också av anvisningar på resultatenhetsnivå samt

av Esbo stads elev- och studerandevårdsplan med bilagor. Dessutom konsulterar skolorna barnskyddet och polisen med låg tröskel. Vid långvariga och allvarliga mobbningsfall har skolorna också möjlighet att be om konsultation eller intervention via K-0+-tjänsten som ordnas av Stationens barn. I allvarliga, akuta situationer ringer man alltid först nödnumret.

Gymnasier

Förebyggande av mobbning och våld är en del av det dagliga arbetet, och där spelar stärkandet av gemenskap och skapandet av en trygg miljö en central roll. Den gemensamma studerandevården hör till alla som arbetar på en läroanstalt: det är på de anställdas ansvar att leda och föregå med gott exempel, men dessutom påverkar de studerande hur alla trivs genom sin egen verksamhet.

Stärkandet av gruppandan bland de studerande börjar under de första dagarna i gymnasiet, till exempel genom gruppbildande evenemang, där tutorerna har en viktig roll. Liknande evenemang ordnas också senare. Dessutom bidrar andra gemensamma tillställningar och temadagar till att stärka samhörighetskänslan och en positiv atmosfär. De studerande tas med i ordnandet av evenemangen och en del av dem ordnas helt och hållet av studerandena. I en del av gymnasierna arbetar gemenskapshandledare, som är närvarande, trygga vuxna i de ungas gymnasievardag.

Många studerande kommer till gymnasierna i Esbo från någon annan ort eller väljer ett gymnasium där de bekanta klasskamraterna från grundskolan inte går. Vid sidan av åtgärder som ökar samhörigheten är det viktigt att erbjuda möjligheter att mötas. I gymnasierna finns olika sätt att få de unga att lära känna varandra. Utgångspunkten är att under den första perioden är alla med den egna gruppen under lektionerna. Senare blandas grupperna. Lärarna låter utföra grupparbeten i grupper som bestämts i förväg, med hänsyn till elevernas varierande behov.

Exempel på evenemang i de finska gymnasierna som hjälper de unga lära känna varandra är olika emoji-jippon, där de lär känna andra med hjälp av emojis. I matsalarna finns kompisbord där studerande kan träffa andra som vill hitta vänner. Vid borden sitter också tutorer som talar med dem som slår sig ner. I gymnasierna ordnas aktiviteter efter skoldagarna, till exempel brädspelskvällar och klubbar där man kan lära känna andra med samma intressen. En del av de finska gymnasierna deltar i projektet Helsinki Missios School to Belong ([School to Belong](#)) som ska minska ensamheten. Projektet har material för både studerande och vuxna.

Gymnasierna ingriper i mobbning, trakasserier och våld enligt skolans modell. Modellerna finns på gymnasiernas webbplatser. Varje lärare och annan vuxen som arbetar vid läroanstalten samt varje studerande känner till modellen och förbinder sig att följa den. Man ingriper i osakligt beteende omedelbart och oeftergivligt. Det är viktigt att budskapet om gymnasiets linje är enhetligt. Man kan ingripa i mer allmänna fenomen till exempel vid morgonsamlingar och gruppmöten kring ett visst tema. De som blivit utsatta för trakasserier i sociala medier hittar professionellt stöd via [Someturva](#). Mobbare eller personer som beter sig osakligt kan i extrema situationer ges en skriftlig varning eller de kan avstängas från läroanstalten för viss tid, om beteendet inte förändras. Personalen i gymnasier är skyldig att göra en barnskyddsanmälan och/eller brottsanmälan i allvarliga fall av mobbning, trakasserier och våld.

Det svenska gymnasiet i Esbo, Mattlidens gymnasium, jobbar enligt sin vision: "En inkluderande och trygg miljö som inspirerar till utveckling". I gymnasiet finns aktiv och mångsidig tutorverksamhet som utförs i samarbete med Krisjouren, Folkhälsan och Luckan/UngInfo. I gymnasiet jobbar också en heltidsanställd gemenskapshandledare, vars uppgift är bland annat att stärka gemenskapen i skolan och skapa en positiv och trygg inlärningsmiljö. Även Mattlidens gymnasium deltar i programmet [School to Belong](#) (Helsinki Missio), som hjälper skolsamfundet att identifiera och mildra den ensamhet unga känner och erbjuder verktyg för att ingripa i ensamhet. Gymnasiet använder tjänsten Someturva som stöd mot mobbning och trakasserier på webben. Gymnasierna utarbetar i början av läsåret en plan för förebyggande av och ingripande i mobbning. Grupphandledaren diskuterar varje år med sin grupp om hur gymnasiet arbetar för att skydda studerandena för mobbning, våld, diskriminering och trakasserier.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom